

ΑΠΟ ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

Οί ληστές επιτίθενται κατά των "Αγγλων περιηγητών και τους συλλαμβάνουν, φονεύοντας τους συνοδούς χοροφύλακας

Η ΛΗΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΛΕΣΙ

Πώς την αφηγείται ένας σύγχρονος 'Ιταλός. 'Η έντυπώσις τῆς ἐποχῆς. Τρεῖς σύγχρονες εἰκόνες. 'Η ἑρκρατική συνερμιλία τοῦ συνταγματάρχου Θεαγένους μετ' ὁ λῆσταρχοῦ Ἀρβανιτάκη. Τὸ κρεοῦργημα τῶν αἰχμακλώτων. Τὰ ἐπακόλουθα. 'Ἐνα περιεργὸ ἀνέκδοτο γιὰ τὸν βασιλεῖα Γεώργιο Α'. Τὸ φίλι τῆς ὤραιας λησταρχίνας, κλπ.

Ἐνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα γεγονότα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἔπαιξε καὶ ἡ ληστεία τοῦ Δηλεσι, ἡ ὁποία συντάραξε ὅλον τὸν κόσμον κατὰ τὸ 1870 καὶ ἐξῆμωσε τόσο ποῦλὸ τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος. Γιὰ τὸ τραγικὸ αὐτὸ γεγονός ἐγράψαμε ἄλλοτε ἠνεκτὲς σελίδες στὸ «Μπουκέτο». Σήμερα προσθέτομε ἀκόμη μίαν, λαμβάνειν ἀπὸ περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν «Παγκόσμια Εἰκονογραφημένη» τοῦ Μιλάνου, ὅπου ἐκτὸς τῆς κομῆς περιγραφῆς τοῦ ἀναταραχτοῦ τῆς Ε. Τσαγγέλι, ἐδημοσιεύθησαν καὶ τρεῖς θαυμάσιες εἰκόνες, ἀναστασιόσασα τὰς δραματοποιήσας φάσεις τῆς ληστείας. Ἰδοὺ τί ἔγραψε τότε ὁ Ἴταλὸς ἀπεσταλμένος :

«Τὴν 12ην Ἀπριλίου, ὁπότε περιηγητὰ ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας γιὰ νὰ ἐπισκεφθῶν τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος, ὅπου οἱ Ἕλληνας, κατὰ τὸ 490 π. Χ., στατηροῦμενοι ἀπὸ τὸ Μιλτιάδη κατατρόπωσαν τοὺς Πέρσας τοῦ Μαροδονίου. Γιὰ νὰ πᾶν γυνεὶς στὸ Μαραθῶνα καὶ νὰ γυρίσῃ στὴν Ἀθήνα χωρίζεται μίαν μέρα. Εἰς τὸς ποταμὸν καὶ νὰ κινήσῃ καὶ πρὸς τὸ δόκιον αὐτὸ. Γιατί, ὅπως εἶνε ἱστορικῶς βεβαίωμα, μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος, ἕνας ἀπλίτης ἔφυγε τρέχων καὶ ἔφτασε στὰς Ἀθήνας γιὰ ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν νίκην τῶν Ἑλληνικῶν ὀλων. Ἀλλὰ μόλις ἔφτασε πρὸς τὰς ἀρχοντας τὸν Ἀθῆνῶν, ἔπεσε νεκρὸς. Τὸ παράφορον ἐκείνου τρέξιμον τὸν ἐκότωσε !...»

»Ἀς ἐξδοῦμε ὁμοίως στουὺς Ἀγγλοὺς περιηγητὰς. Κατὰ τὴν ἐπιστολήν των, οἱ περιηγητὰ ἐσταμάτησαν λίγον πρόποδα τῆς Πεντέλης, σὲ μίαν θέσιν ὀνομαζομένη Πικέριον, γιὰ ν' ἀναπαύσων. Ἐξάμνα ὁμοίως ἐπερικινεῖσθον ἀπὸ μίαν ληστρικὴν συμμορίαν. Ἐνας χοροφύλακας ποῦ τοὺς συνόδευε, ἐσκοτώθηκε ἀπὸ τοὺς ληστὰς καὶ δύο ἄλλοι ἐπλη-

γώθησαν. Οἱ περιηγητὰ συνέληθησαν. Ἦσαν τρεῖσιν Ἀγγλοὶ καὶ ἕνας Ἴταλός, διὰ Ἀγγλίδες γυναῖκες καὶ ἕνα παιδίον. Οἱ Ἀγγλοὶ ἦσαν ὁ λόρδος Μονκῆστερ καὶ ἡ γυναῖκα του, ὁ λόρδος Φοιδοκίωτος Βίνερ, ὁ σὲν Λόυδ, διερῶρος Ἀγγλίας καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ ὁ σὲν Ἐρθεστ, γραμματεὺς τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας. Ὁ Ἴταλὸς ἦταν ὁ κόμης Μπὸν ντὶ Ποντιφίτσαρ, γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἴταλικῆς πρεσβείας, νεαρὸς διπλωμάτης, συμπλοκιστὴς σὲ ὅλην τὴν Ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν.

Οἱ ληστὰ ἐπύρην ἀπὸ τῆς κορῆς ὅλα τὰ κοσμημάτα των καὶ ἔπειτα τῆς ἐστάλην στὰς Ἀθήνας, καθὼς καὶ τὸ παιδί, μετ' ἑνὶ τολῆ νὰ φροντίσων νὰ σταλθῶν τὰ λῆτρα, ἀνεργόμενα στὸ τεράστιον ποσὸν τῶν 50,000 ἑλῶν στεργλινῶν !...

»Ὅταν ἡ εἰδησις ἔφτασε στὰς Ἀθήνας, ὅλος ὁ κόσμος ἔεινε κατάπληκτος. Ὁ κόμης Ἐρσον, πρεσβυτῆς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ ὁ κόμης Ντελλὰ Μινεόβια, πρεσβυτῆς τῆς Ἴταλικῆς, ἐπεκουσίθησαν ἀμέσως μετ' ἑνὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν γιὰ νὰ βεβῆ ὁ καλύτερος τρόπος ἀπελευθερώσεως τῶν συμπλοκιστῶν των.

»Τὴν ἄλλη μέρα ἔφτασε ἔξωθεν στὰς Ἀθήνας ὁ λόρδος Μονκῆστερ. Εἶχε ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τοὺς ληστὰς γιὰ νὰ διοικῶν τῆς διαπραγματεύσεως. Οἱ ληστὰ ἐμετρίασαν τῆς χρηματικῆς τους απαιτήσεως σὲ 25,000 ἑλῶν, ἀλλὰ ζητοῦσαν συγχρόνως πλήρη καὶ γεννικὴ ἀμνηστία γιὰ ὅλα τὰ μέλη τῆς συμμορίας. Περιεμνοῦντας τὴν ἀπάντησιν, οἱ ληστὰ εἶχαν στρατοπεδεύσει στὸν Ὠροτό, σὲ μικρὴ ἀπόστασιν ἀπὸ τὴ θάλασσαν.

»Κατὰ τὸ διάστημα ποῦ ἐσυγκεντρώοντο στὴν Ἀθήνα τὰ γράμματα, ὁ συνταγματάρχης Θεαγένης ἐπεφορτίσθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ συναντήσῃ τοὺς

ληστιάς και να διαπραγματευθεί μαζί τους. 'Η συζήτησις ἐπήρθε δραματικῶς χαρακτηρησα. 'Ο Ἑλληνοεὐρωπαϊκὸς ἐδήλωσε στὸν ἀρχηγὸ τῆς συμμορίας Ἀρβαντιῆζι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν μποροῦσε να τοὺς δώσῃ ἀμνηστία, γιατί δὲν τὸ ἐπέτρεπε τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

— Πῶς τῶκανε τὸ Σύνταγμα; ρώτησε ὁ ληστήραρος.
 — Τὸ ἔβρωσ' ἀπάντησε ὁ συνταγματάραχος.
 — Δοῦλον, ἐκρίνωσ' πῶς κάνει ἓνα πράγμα, μπορεῖ καὶ νὰ τὸ γὰσῃ. Ἄς μαζευθῇ μιὰ Ἑθνοσυνέλευσις ν' ἀλλάξῃ τὸ Σύνταγμα.
 »Στὴν ἀπροσδόκητὴ αὐτῆ ἀπάντησι, ὁ συνταγματάραχος ἔμεινε ἀποθροῦνισμένος... Τέλος δταν μπόρεσε νὰ μιλῇ, εἶπε:
 — Ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σὰς δώσῃ χάρι. Ἄλλὰ πρέπει νὰ προσέλθετε πρῶτα νὰ δικασθῆτε.
 — Ἐ, κάνετε ἐδῶ, στὸν Ὀροπέ, ἕνα δικαστήριον νὰ μὰς δικάσῃ. Ὀσοποὺ νὰ μὰς δοθῇ ἄμνησις ἢ χάρι, θὰ κρατοῦμε γιὰ ἐνέχυρον τοὺς ἀιμαλώτους, ποὺ μὰς ἔστειλε ὁ Θεός! ἀπάντησε ὁ ληστήραρος.

»Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ—συνεχίζει ὁ Ἰταλὸς ἀνταποκριτὴς—εἶνε χαρακτηριστικὴ. Οἱ Ἕλληνες λησταί εἶνε εὐλαβίστατοι. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν διαπραγματεύσεων, μιὰ Κυριακὴ, ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία μὲ τοὺς ἀιμαλώτους. Ἐπίσης καὶ οἱ δικαί μας λησταί (οἱ Ἰταλοί) τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν, εἶνε πολὺ θεῖσοι. Πολλοὶ φέρονε μαζί τους μιὰ ἀμνηστία ὅσπου α, μὲ τὴν πεποιθὴν εἶναι αὐτῆ τοὺς προσφύλαττει ἀπὸ τῆς σφαίρας. Πολλοὶ ἄτ' αὐτοὺς δὲν θὰ ἐδικολογούσαντο νὰ... φάνε ἕναν ἐχθρὸν τοὺς ψήφον, ποτὸ ἄμνησι τὴν Παράκλησιν ποὺ... νηστεῖσιν τὸ κράς!...

»Μετὰ τὴν ἀνωτέραν ἀναφερομένην συζήτησιν, ὁ συνταγματάραχος τεταγμένη ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ, χωρὶς νὰ πεσοῦν ληστιάς. Στὸ μεταξύ ὁ στρατηγὸς Τσοβότις ἐξεστράτευσε ἐναντίον των μὲ ἰσχυρὸ Σῶμα. Μόλις εἶδαν ὅτι ἐγκαταλείθησαν, οἱ λησταί ἐσκότισαν τοὺς ἀιμαλώτους καὶ εἶπετα ἐπολιθῆσαν μὲ ἀτέλειαν καὶ ἔφεσαν καὶ αὐτοὶ νεκροὶ ὃ

Τὰ τραγικὰ αὐτὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐκτενῶς γράψαμε ἄλλοτε στὸ «Μπουκέτο», κατετάραξαν τὴν κοινὴ γνώμην στὴν Ἀγγλία. Ἡ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν σφοδρότατα ἄρθρα ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος... Στὴ Βουλὴ τῶν Λόρδων, οἱ συγγενεῖς τῶν θιμάτων, μαρτυροφωμένω, ἐξήτησαν μὲ κλάματα ἐκδίκησιν...

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Α', φοβερὰ λυπημένος καὶ ἀγανακτισμένος, δέταξε νὰ ἐκτεθῶν σὲ μιὰ πλατεία τῶν Ἀθηνῶν τὰ κεφάλια τῶν ληστῶν καὶ ἔφροντισε νὰ γίνῃ μεγαλοπρεπὴς ἡ κηδεία τῶν θιμάτων. Ὁ προεδρευόμενος Ζαΐμης ἐπεσκέφθη τὴ χήρα τοῦ διαηγούρου Λοῦδ καὶ τῆς ἔδωσε 1000 λίρας γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ταφιδίου τῆς... Ἠλέγετο, τέλος, ὅτι θὰ ἐγένετο κατάκλησις τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ Ἀγγλικὰ στρατεύματα.

Καὶ ἔτις ἡ ληστία δὲν εἶνε κατὰ κανόνα καὶ ἀσυνήθιστο γιὰ τὴν Ἑλλάδα, συνεχίζει ὁ Ἰταλὸς ἀνταποκριτὴς. Πρὸ τοῦ λόρδου Μονκμάστερ καὶ τῶν δυστηχισμένων συντρόφων του, καὶ ἄλλοι Ἀγγλοὶ περιηγητὰί ἐληστεύθησαν ἐν Ἑλλάδι, ὡσὺ καὶ στὶς δικῆς μας μεσημβρινῶν ἐπαρχίαι. Ἄλλὰ τὴ φορὰ αὐτὴ τὰ θύματα ἄντησαν στὴν ἀριστοκρατία. Ἄν ἀντὶ τῶν δύο Ἀγγλων πατριῶν ἐκοιμισαίοντο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ληστιάς πρόσωπα μικροτέρας ἀξίας, οἱ Ἀγγλοὶ δὲν θὰ ἔκαναν τόσο θόρυβον!...

»Ἡ ληστία καὶ ἡ ληστία εἶνε χρόνιαι ἀρρώστειαι στὴν Ἑλλάδα... Στὰ περὶ χώρα τῆς Ἀττικῆς ὁ ληστής εἶνε σχεδὸν βασιλεὺς... Οἱ κτηνιάται πληρώνουν στοὺς ληστιάς ὄμορον ὑποτελείας. Ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, δταν βγῇ πρὸ ἔξω ἀπὸ τὴν προστασίαν του, δὲν εἶνε πάντοτε ἀσφαλὴς. Δηγοῦνται μάλιστα ἓνα ἀνέκδοτο, ποὺ νομίζω κανεὶς πὰς εἶνε παρμένο ἀπὸ κανένα μυθιστόρημα τοῦ Κάρολου ἢ τοῦ Προῦτ: Πρὸ λίγων καροῦ, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, κνηγώντας σ' ἓνα δάσος τοῦ Κιθαρώδους—τοῦ ἱεροῦ τῶν Μουσῶν—ἐπερικλυθὴ καὶ σιμαλωτισθῆ ἀπὸ μιὰ ληστρικῆ συμμορία, ποὺ εἶχε γι' ἀρχηγὸ τῆς μιὰ γυναῖκα!... Ἡ ληστοαγία ἄρταξε τὸ ἄλογο τὸν νεαροὸ βασιλεῖς ἀπὸ τὸ χάλιναι καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ κατεθῇ... Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὑπῆκουσεν. Ἡ ὄρατα ληστοαγία τοῦ ἔβρωσε τότε ἓνα γέμια σὸ μὲτωπο καὶ τὸν ἄρπασε ἐλευθέρω ὃ

Ὁ Ἰταλὸς ἀνταποκριτὴς προσέθει μερικὰ ἀκόμη χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀφ' ἑλληνικοῦ πνεύματος ποὺ ἐπικρατοῦσε τότε στὴν Ἰταλία καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ μὲ συμπαιθεῖς ἐνδελώσθη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ποὺ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΟΥΑΤ'ΑΔ ΚΑΙ ΤΟ «ΘΑΥΜΑ»

Ὡς γνωστὸν ὁ Ὀσκάρ Οὐάιλντ, μετὰ τὴν ἀποφυλάκισίν του, εἶχε πάει στὸ Παρίσι. Ἐκεῖ μιὰ μέρα καθότανε μὲ δύο γνωστοὺς του στὴν ταράτσα ἐνὸς μεγάλου καφενειοῦ, ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ὀπερα. Ἡ ἡμέρα ἦταν ἡλιόλουστὴ καὶ ὁ δρόμος κάτω γεμάτος, ὅπως πάντοτε, ἀπὸ κόσμο. Ὁ Οὐάιλντ ὁ ὁποῖος κατὰ τὰ χρόνια εἶκεῖνα, εἶπετα ἀπὸ τὴν ἀποφυλάκισίν του, εἶχε πέσει σ' ἓνα βαθύ μυστικισμό, δηγοῦτανε στοὺς φίλους του μυστικοπαθεῖς καὶ ἀλλόκοτες ἱστορίες.

Ἐξάφην διέκρινε τὴν ἀφηγησὶν του καὶ ἐσηκώθηκε ὀρθίως. Οἱ ἄλλοι ἐσηκώθησαν καὶ αὐτοὶ ἄμεσως. Στὰ μάτια καὶ τῶν τριῶν ἦσαν ζωγραφισμένη ἡ κατάληξις. Ἀμέσως ὅμως τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους θεατῶνας τοῦ καφενειοῦ. Ὅλοι ἐσηκώθησαν καὶ ἐκῆταξαν μὲ κατάληξις στὸν οὐρανόν, ἐπάνω ἀπὸ τῆς στέγης τῶν σπιτιῶν. Μερικῶς γυναικες ἄρχισαν μάλιστα νὰ σταυροκοποῦνται. Τὶ συνέβαινε; Κάτι ἐπίστευτο!... Ἐπάνω ἀπὸ τὴν Πλατεία τῆς Ὀπερας διεκρινετο καθαρὰ ἓνας οὐλόγητος ἄγγελος, ποὺ ἦταν τρεῖς φορές μεγαλυτέρος ἀπὸ ἄνθρωπον:

—Θαῦμα! μὴθύριε ὁ Οὐάιλντ κατάπληκτος.

Τὸ «θαῦμα» ὅμως αὐτὸ ἦταν ἀπλοῦστατα ἓνα φυσικὸ φαινόμενο. Ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγης ὥρας εἶχαν καταβροῦξει τὴν πλατεία, εἶχε σηκωθῆ ἔτσι ἓνα σίνεφρο οὐλόγητο σκόνισ ἀπὸ τὴν ἀσφάλτου. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐπάνω ἀπὸ τὴν μετόπι τῆς Ὀπερας τοῦ Παρισιοῦ ἰπάρχει τὸ ἀγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ ἀκτὴν ἐκ τῶν τοῦ ἡλίου, ποὺ ἦσαν κατάχρυσαι τὴν ὥρα ἐκεῖνη καὶ ἐπέφταν λυθὰ, ἐκαθρέφτιζαν τὸ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ τῆς Μουσικῆς στὴν ἀιωρομένη καὶ χρυσομένη σκόνῃ. Επαρκεῖτο δηλοῦν γιὰ ἓνα πολὺ γνωστὸ φυσικὸ φαινόμενο, τὸ ὁποῖο στὴ Φυσικὴ ὀνομάζεται ἐνῶμισ τοῦ Πέπερ.

Ὁ Οὐάιλντ ὅμως δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ πιστέψῃ στὴν ἐπιβῆ α.τ.ῆ ἐξηγησὶν ποὺ τοῦ ἔδωσαν. Ἐπέμεινε μὲχρι τέλος ὅτι εἶχε ἰδῆ ἓνα μεγάλω θαῦμα, μιὰ ἀποκάλυψιν. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀγγλος συγγραφεὺς ἐσπρωχθε στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του τὴ μυστικοπάθεια του μὲχρι τοῦ παραλόγητου...

ΑΝΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Η ΜΑΡΙΑ

Ἦταν ὁσοσσητὴ ἀνοῆξιν λουλοῦδια πε-
 (ρισσὸ) χάρη, ἐκαθρέφτιζονταν μὲσ' στὰ νερά
 (τὰ κρη.

Μὲ τὴ χάρησ ἀτελειωτες κ' ὄνειρατα χουσῶ
 τὴν εἶδα τὴ Μαρία!

Τὸ καλοκαίρι ἐπρόβαλε ὀλόθερη ἀντηλιά
 λαμπροποῦσε κ' ἔφεγγε μὲσ' στὰ νερά τὰ κρη.
 Σιμὰ στὴν ἀνθοστόλιστη λευκὴ τριανταφυλλιά
 μ' ἀγάπησ ἡ Μαρία.

Σὰν ἦθε τὸ φθινόπωρο κλαψάριζω κ' ὄχρω.
 Ἐθλόσαν ἄτ' τὴ βροχὴ καὶ τὰ νερά τὰ κρη.
 Τ' ἀγέρη μὲσα στὰ κλαδιὰ ἐφύσσεσ ψυχρὸ
 κ' ἀρόφτισσε ἡ Μαρία.

Ἦθε χεῖμωνας ὄστερα μ' ἀργιολιπὴ θωριά
 καὶ ἐπάγωσαν στὴν ὄρη του καὶ τὰ νερά τὰ κρη.
 Τοὺς κἀμποὺς ἐσαβάνωσε, τὸ χιόνι τοῦ βροχη
 καὶ πέθανε ἡ Μαρία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ἐννοῖσσε κατάκαρδα μιὰ τέτοιω συμφορὰ.

ΣΗΜ. «Μ ΠΟΥΚΕΤΟΥ»: Στὸ προσεχὲς φύλλω θὰ δημοσιευθῇ καὶ ἡ 3η εἰκ. ἢ σχετικὴ μὲ τὴν ληστία τ' ὁ Δῆλσι. Ἡ 3η αὐτῆ εἰκὼν παριστανε τὴν σφαγὴν τῶν ἀνχωῶν ἀιμαλώτων ἀπ' τοὺς ληστιάς, τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ προσγγίζει ἡ ἐρικυκλωσασα αὐτοὺς στρατιωτικὴ δύναμις, ὄπλο τὸν στρατηγὸν Τσοβότις.

ΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙ ΤΩΝ ΑΙΣΤΩΝ

Ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω:
 Γιουβανίκας, Κορμόβας, Κατοραχιάς, Ἀρβαντιῆζι
 Σιαβάνης, Ζωμάς καὶ Φιριάνης.

